

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsacega meseca, in stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo. — Naročnina in oznanila pošiljajo se založništvu v Milic-evo tiskarno v Ljubljani.

Štev. 4.

V Ljubljani, 15. februarja 1884. l.

XXIV. leto.

O vzgoji sploh.

(J. D.)

Vzgoja ni rokodelstvo, ampak umetnost, — reči smem: naj višja in naj težja umetnost. Razumen podobar nam tū daje prav lep vzgled in nauk. On ima več vrst lesov in pravi, da se iz vsacega lesa ne more lepa podoba izrezljati. Prvo in najvažnejše je torej, da dobro poznamo les, snov ali tvarino, iz katere hočemo narediti umetno delo.

To veljá tudi o vzgoji. Kdor hoče človeka vzgojiti, ga mora poprej dobro poznati. To je jako velik oddelek v vzgojni vednosti.

V drugič, pravi podobar, je treba imeti vzorno ali vzgledno podobo, ali pred sabo ali pa v glavi.

Ravno tako moramo tudi pri vzgoji človeški, imeti vzorno ali vzgledno podobo; vedeti moramo, kaj hočemo iz človeka narediti. Lehko se reče: mi hočemo iz gojenca vzgojiti, da bode ves, popoln, razumen človek. Kakšen pa je tak človek? Kako on misli, občuti in dela? Kaj pa je pravi razum?

To so vprašanja, katerim se ne more tako hitro odgovoriti, kakor bi si marsikdo mislil. Treba je jako globoko in tudi zelo visoko segati, če jih hočemo le nekoliko povoljno odgovoriti.

V tretjič je zelo važno, govori podobar, da vemo za vsa sredstva orodja, s katerimi bi lepo podobo naredili. Ni vse jedno, če delam z žago ali z nožem ali če najprej surovo delo zvršim in še le potem bolj natančno izdelam, ali če koj s početka posamezne dele natančno zvršujem.

To veljá tudi pri vzgoji. Poznati moramo vsa sredstva, s katerimi moremo iz surovega gojenca narediti razumnega človeka. Ta sredstva se morajo z namenom in tvarino popolno vjemati; drugače se delo ne posreči.

In v četrto, pravi podobar, je velike važnosti, da umetnik ne le les, vzorno podobo in sredstvo pozná, ampak on mora tudi znati obrazovati ali podobiti, to se pravi, da je pravi umetnik. Lepa podoba se ne more iz vsacega lesa izrezljati, pa tudi vsakdo ne zna narediti iz naj boljšega lesa in z najboljšim orodjem lepe podobe.

Vzgojitelj mora torej biti umetnik. Te besede so zelo pomenljive.

Marsikdo človeka prav dobro pozná, pozná vzorno podobo in tudi vsa sredstva, pa le ne more biti vzgojitelj. Česa mu tedaj manjka? Manjka ma navdušenja, katero bi ga priganjalo vzgojevati razumnega človeka. On razume vzgojno vednost, pa ne vzgojne umetnosti. Drugi razumi zopet vzgojiteljstvo in tudi navdušeno vzgoja, pa le ni umetnik.